

Accountantsverslag 2024

Gemeente De Wolden, 16 juni 2025

Aan de gemeenteraad
van de gemeente De Wolden
Raadhuisstraat 2
7920 AA ZUIDWOLDE

Onderwerp
Accountantsverslag 2024

Datum
16 juni 2025

Ons kenmerk
25063CAF09/WK

Behandeld door
drs. V.V. Jongbloed RA
06 2025 2002
vjongbloed@deloitte.nl

B.K. Bakker RA
06 5333 0130
kbakker@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2024 van de gemeente De Wolden. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2024 van de gemeente De Wolden.

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Wolden. Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging d.d. 7 oktober 2024 en met ons auditplan, dat op 16 oktober 2024 is besproken met de leden van uw financiële werkgroep.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met de ambtelijke organisatie op 19 mei 2025 en op 23 mei 2025 met uw portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de gemeentecontroller. Tenslotte hebben wij de inhoud van dit accountantsverslag toegelicht aan de leden van de financiële werkgroep in de vergadering op 2 juni 2025.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. V.V. Jongbloed RA

Deloitte Accountants B.V.
Audit
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Inhoudsopgave

	Kernboodschappen jaarrekeningcontrole	4
	• <u>Kernboodschap jaarrekeningcontrole</u>	5
	Bestuurlijke samenvatting	7
	• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	8
	Bevindingen jaarrekening	11
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	12
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	17
	Interne beheersing	23
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	24
	Bijlagen	25
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	26
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	27
	• <u>Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	28
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024</u>	29
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	32

Kernboodschappen jaarrekeningcontrole

Kernboodschap jaarrekeningcontrole

De basis voor onze controle is het auditplan 2024 dat met de leden van de financiële werkgroep is besproken. In dit accountantsverslag geven wij u inzicht in de belangrijkste bevindingen bij de jaarrekening en de (ontwikkeling van de) interne beheersing van de gemeente De Wolden. Wij hebben tijdens onze jaarrekeningcontrole de rekeningsaldi en transactiestromen samenhangend met de balans en het overzicht van baten en lasten gecontroleerd. In deze kernboodschap koppelen wij ons overstijgende beeld terug van deze controle en geven wij beknopt een managementsamenvatting voor de gemeente De Wolden. In het hoofdstuk 'Bevindingen jaarrekeningcontrole 2024' hebben wij onze bevindingen meer in detail toegelicht.

Onderwerp

Boodschap

Overall beeld jaarrekeningcontrole 2024:

Constructief jaarrekeningproces, waarbij sprake is van heldere communicatie tussen uw organisatie en het auditteam. Op onderdelen constateren wij verbetering van de kwaliteit van de controledocumentatie.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 van de gemeente De Wolden uitgevoerd en hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2024 verstrekt. Het is positief u te kunnen melden dat het jaarrekeningproces bij uw gemeente dit jaar opnieuw op onderdelen is verbeterd. De stappen die zijn genomen, resulteren in een meer gestroomlijnde uitvoering van de jaarrekeningcontrole. Deze verbeteringen zijn een direct resultaat van heldere afspraken en de toegewijde inspanningen van alle betrokken afdelingen. Belangrijk is de vooruitgang die geboekt is op het gebied van de kwaliteit van het controledossier, waaronder de SiSa-dossiers.

Tegelijkertijd zien wij nog mogelijkheden tot verdere verbetering in het opstelproces van de jaarrekening, waaronder de kwalitatieve verbetering van de eerste aanlevering van de concept-jaarstukken en de onderbouwing van een aantal specifieke jaarrekeningposten (overlopende posten, onderhoudsvoorziening en de voortgezette controle op de baten).

Wij adviseren om de interne controle voor de hierboven benoemde jaarrekeningposten aan te scherpen. Dit met als doel om de juiste verantwoording in de concept jaarrekening te waarborgen, waarbij sprake is van gestructureerde specificaties en brondocumentatie. Dit leidt tot het voorkomen van aanvullende steekproeven met als gevolg een efficiëntere jaarrekeningcontrole. Het auditteam gaat rond de zomerperiode nader in gesprek gaan met uw ambtelijke organisatie over de realisatie van deze kwaliteitsverbetering.

De controle van het sociaal domein is over het algemeen goed verlopen waarbij wij hebben vastgesteld dat de verantwoorde lasten in de jaarrekening getrouw zijn weergegeven. De aanlevering voor de controle informatie voor de dossiercontroles was tijdig. Voor de dossiervorming kunnen stappen worden gezet inzake het begrijpelijk en zichtbaar vastleggen. Wel hebben wij vastgesteld dat de onderliggende dossiers op clientniveau uiteindelijk wel deugdelijk zijn onderbouwd om een conclusie te trekken over de getrouwheid. Voor de prestatielevering binnen het Sociaal Domein heeft de gemeente werkzaamheden zoals een clienttevredenheidsonderzoek uitgevoerd waarmee met diverse 'bouwstenen' een adequaat beeld kan worden gevormd dat de zorg ook wordt geleverd.

Kernpunten accountantsverslag jaarrekeningcontrole

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de jaarrekeningcontrole overzichtelijk weergegeven. Deze kernpunten lichten wij in het vervolg van dit accountantsverslag nader toe.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
Algemeen	1. Controleverklaring	1. Wij hebben een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid bij de jaarrekening 2024 verstrekt.
	2. Rechtmatigheid	2. Het college heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording rechtmatigheidsfouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens. Hiervan is € 2,162 miljoen aan te merken als acceptabele rechtmatigheidsfouten en € 2,193 miljoen als niet-acceptabele rechtmatigheidsfouten.
	3. Fraude	3. De gemeente De Wolden beschikt over een geactualiseerde frauderisicoanalyse. Wij hebben het college geadviseerd het onderwerp regelmatig op de agenda van de financiële werkgroep te zetten en hiermee een open dialoog te bewerkstelligen.
Financiën	1. Financiële positie	1. Het eigen vermogen is per ultimo 2024 licht gedaald ten opzichte van 2023. Het weerstandsratio eveneens afgenomen, van 3,22 naar 2,93. De weerstandscapaciteit ad € 27,22 miljoen is voldoende voor de door het college onderkende risico's ad € 9,28 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit).
	2. Kwaliteit jaarstukken	2. De kwaliteit van de jaarstukken is versterkt ten opzichte van voorgaand jaar.
Sociaal domein	1. Ontwikkeling kosten	1. In 2024 zijn de lasten voor Jeugdzorg hoger dan geraamd. Voor WMO geldt een beperkt voordelig saldo.
	2. Actualiteiten	2. De gemeente De Wolden wordt geconfronteerd met een prijsindexaties in de zorgkosten, welke financiële consequenties tot gevolg hebben. Daarnaast is er ook sprake van problematiek bij de zorginstellingen. Hier is er sprake van capaciteit problemen waardoor de gevraagde zorg niet geleverd kan worden.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, verstrekt.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 0,82 miljoen respectievelijk € 2,45 miljoen.
- Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens conform het controleprotocol WNT te boven gaan.

Rechtmatigheid

- Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens, waarvan € 2,162 miljoen acceptabel is en € 2,193 miljoen niet-acceptabel.
- In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college.
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 2,451 miljoen respectievelijk € 50.000.
- Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024](#) is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Welke verbeteringen zien wij?

Wij zien dat uw gemeente de volgende verbeteringen heeft gerealiseerd:

- De kwaliteit van het controledossier is opnieuw verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar en de stijgende lijn wordt voortgezet. Daarnaast ervaren wij dat de samenwerking tussen het college/de ambtelijke organisatie en ons gedurende het controleproces 2024 sterker is geworden en de communicatielijnen kort zijn: wij weten elkaar te vinden en bespreken belangrijke zaken vroegtijdig in het proces.
- Het niveau van de concept-jaarstukken is toegenomen en voldeed in grote mate aan de verslaggevingsvereisten. Wij blijven benadrukken dat het van belang is dat een functionaris met voldoende kennis en expertise van de verslaggevingsregels (BBV) een finale beoordeling uitvoert op de jaarstukken, inclusief de cijfermatige opstellingen en vereiste toelichtingen, alvorens deze aan ons worden overhandigd voor de accountantscontrole.
- De verantwoording over en de interne controle van de SiSa-bijlage zijn sterk verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. De verantwoording is een kwalitatief goede basis ter onderbouwing voor de externe controle. Wij zien een verbetering in de volgbaarheid en de tijdigheid van de verantwoording. Gezien de omvang van de SiSa-regelingen en de complexiteit hoog is, vragen wij u blijvende aandacht voor een gedegen SiSa verantwoording.

Welke aandachtspunten zien wij?

Daarnaast onderkennen wij de volgende belangrijke aandachtspunten:

- De dossiervorming onderliggend aan de balansposten (overlopende passiva, overlopende activa en onderhoudsvoorziening) is zeer omvangrijk, waarbij leesbare specificaties en brondocumentatie op onderdelen ontbreken of niet juist zijn. Wij bevelen aan om de dossiervorming te vereenvoudigen, waardoor fouten in de verantwoording kunnen worden voorkomen. Hierbij zal de nadruk moeten liggen op een juist bronbestand. Aanvullend is het raadzaam om een interne controle uit te voeren op de mutaties binnen deze jaarrekeningposten om aanvullende selecties te voorkomen.
- Jaarlijks controleren wij door middel van een voortgezette controle de volledigheid en afgrenzing (juiste periode) van de lasten en baten. Wij constateren dat voor een tweede opvolgende jaar een afwijking tijdens deze werkzaamheden. Hierbij is onterecht geen transitorische positie opgenomen binnen de jaarstukken. Wij adviseren u om een interne richtlijn op te stellen, rekening houdend met een periode en grensbedrag, en de interne controlewerkzaamheden zichtbaar vast te leggen.
- De preventieve interne beheersingsmaatregelen zijn onvoldoende effectief om nieuwe aanbestedingsfouten te voorkomen. De omvang van de nieuwe fouten is afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar, echter is er opnieuw sprake van nieuw geconstateerde fouten. Ons advies is, conform de managementletter, om de naleving van de Europese aanbestedingsregels strikter in te bedden in de interne beheersing van uw organisatie.
- De rechtmatigheidsverantwoording had diverse aanpassingen nodig om te voldoen aan de daaraan gestelde eisen. In goede samenwerking is de definitieve verantwoording tot stand gekomen. Wij adviseren om een interne werkwijze op te stellen omtrent het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit biedt handvaten om de verantwoording op een uniforme en juiste wijze op te stellen.

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/8

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Welke aandachtspunten zien wij? (vervolg)

- Wij hebben vastgesteld dat de algemene subsidieverordening niet wordt nageleefd. Wij hebben niet vastgesteld dat dit heeft geleid tot financiële onrechtmatigheid. Wel bestaat het risico dat subsidies onrechtmatig verstrekt en/of vastgesteld worden.

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2024 is licht afgenomen ten opzichte van 2023.
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2024 bedraagt € 27,22 miljoen (2023: € 28 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente De Wolden onderkende en aanwezige risico's van € 9,28 miljoen (2023: € 8,7 miljoen).
- Uw jaarrekening toont een jaarlijks verschil tussen de begroting en realisatie. Hierdoor is het gerealiseerde resultaat over 2024 € 2,47 miljoen hoger is dan begroot (na wijziging).

Realiteitsgehalte begroting

- Uit het overzicht van baten en lasten over 2024 blijken afwijkingen in zowel de lasten, baten als saldi. Er is sprake van een voordelig resultaat van circa € 3,87 miljoen ten opzichte van de begroting na wijziging. De voornaamste oorzaken hiervan betreffen een voordeel vanuit de energietoeslag, voordelen uit eerdere afgifte grondexploitatie kavels van Hoge Akkers, voordelen uit afrekeningen binnen het sociaal domein en specifieke uitkeringen welke eind 2024 zijn ontvangen.
- Wij constateren dat de afwijking in het resultaat in de jaarstukken ten opzichte van de begroting na wijziging, ondanks de decemberbijstelling, aanzienlijk is. Wij adviseren in 2024 nader onderzoek te doen naar de (structurele) oorzaken van het rekeningsaldo 2024 en te bezien hoe het realiteitsgehalte en de voorspellende waarde van de begroting, tussentijdse informatievoorziening en de decemberbijstelling is te verbeteren.

Kwaliteit verslaggeving

- Tijdens de controle hebben wij het door de ambtelijke organisatie toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Wij concluderen dat een kwaliteitsslag is gerealiseerd ten opzichte van voorgaande jaren en op onderdelen een duidelijke verbetering zichtbaar is. De jaarstukken voldoen aan de verwachtingen en de verslaggevingsvereisten.

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2024 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u gedeeld in de vorm van de managementletter. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.
- Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole zijn geen nieuwe significante bevindingen geconstateerd ten aanzien van de interne beheersing.
- Wij hebben werkzaamheden ten aanzien van uw IT-omgeving uitgevoerd, waarover wij in onze managementletter aan uw organisatie hebben gerapporteerd. Wij hebben diverse tekortkomingen in de IT-omgeving geconstateerd. Als gevolg van deze conclusie konden wij tijdens onze controle 2024 niet steunen op de IT-omgeving en (informatie uit) de applicaties en hebben wij een volledig gegevensgerichte aanpak gehanteerd. Deze aanpak is overeenkomstig voorgaande jaren.
- Vorig jaar hebben wij geconstateerd dat de dossiervorming omtrent prestatielevering van onvoldoende niveau was. Wij zien dat uw gemeente afgelopen jaar heeft gewerkt aan de bewustwording binnen de organisatie inzake het verbeteren van de vastlegging omtrent prestatielevering. Dit wordt gedaan middels i) het uitvoeren van steekproeven op de juiste vastlegging van prestatielevering door de interne audit; ii) het opstellen en uitvoeren van de nieuwe regeling budgetbeheersing waarin de vastlegging van de prestatiebeoordeling is opgenomen en iii) de implementatie van de modules contractenbeheer en verplichtingenadministratie in iFinanciën. Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij geconstateerd dat positieve stappen zijn en worden gezet. De kwaliteit van de prestatielevering is verhoogd ten opzichte van voorgaand jaar, maar biedt nog ruimte voor verbetering.

Sociaal domein

- Wij hebben geconstateerd dat de verantwoorde bestedingen vanuit de zorgaanbieders getrouw zijn verantwoord en op een rechtmatige wijze tot stand gekomen.
- In 2024 zijn de lasten van de zorg uit Jeugdzorg voor € 0,37 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. In 2024 is op basis van de werkelijke lasten van de zorg vanuit WMO sprake van een beperkte overschrijding ten opzichte van de lasten begroot na wijziging.
- Zorgaanbieders hebben op dit moment te maken met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. De gemeente De Wolden staat in nauw contact met de verschillende partijen om problemen snel op tafel te krijgen en te komen tot passende oplossingen.
- Door de druk op de zorgmarkt (financiële positie zorgaanbieders, tekort aan personeel) is sprake van een toenemende zorgvraag die steeds vaker niet meer in balans is met het zorgaanbod. Zowel in de WMO als Jeugdzorg is deze ontwikkeling zichtbaar. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/9

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

Frauderisico's en fraude(risicoanalyse)

- Vanuit de controlestandaarden, die voor ons als controlerend accountant gelden, wordt de beheersing van handmatige journaalposten, altijd als een significant risicogebied beschouwd, omdat deze een manier kunnen zijn voor het management om de interne beheersing te doorbreken. Bij de controlewerkzaamheden ten aanzien van het voorgenoemde frauderisico zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.
- Wij hebben kennis genomen van de geactualiseerde frauderisicoanalyse van uw gemeente. Met deze analyse heeft u aangetoond zich bewust te zijn van mogelijke frauderisico's. Wij constateren dat risicogerichte maatregelen worden en zijn getroffen. In de frauderisicoanalyse maakt uw organisatie een afweging inzake de omvang van een mogelijke afwijking en de waarschijnlijkheid dat dit ook plaatsvindt. Hierbij wordt het risico ook gekoppeld aan de relevante bewering van het risico. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling binnen de frauderisicoanalyse. Hierbij is het raadzaam om de overwegingen van de inschatting (hoog, middel of laag) ook te documenteren.
- Tevens hebben wij als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat binnen uw organisatie op een adequate wijze opvolging wordt gegeven aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2024 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van de gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is licht verslechterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2024 bedraagt € 0,17 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 2,64 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 circa € 2,47 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 54,8% van het balanstotaal (ultimo 2023: 53%) en is ten opzichte van 2023 procentueel verder toegenomen. Deze toename wordt enerzijds veroorzaakt door het gerealiseerde resultaat over 2024 en anderzijds wordt deze mutatie deels gecompenseerd door de daling van zowel de vlottende passiva als de langlopende schulden.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1.000)	2024	2023	2022	2021
Eigen vermogen per 1 januari	53.257	48.521	42.421	39.727
Mutaties reserves	-/- 2.642	-/- 1.511	1.011	-/-1.334
Gerealiseerd resultaat	2.472	3.224	5.090	4.028
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	-/- 170	4.737	6.100	2.694
Eigen vermogen per 31 december	53.087	53.257	48.521	42.421

Exploitatieresultaat (x € 1.000)	
Totale baten	78.846
Totale lasten	-/- 79.016
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	-/- 170
Af: stortingen in reserves	-/- 2.704
Bij: onttrekkingen aan reserves	5.346
Saldo mutaties reserves	2.642
Gerealiseerd resultaat	2.472

De financiële positie van de gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2024 laat een nadelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 0,17 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 4,03 miljoen (begroting na wijziging).

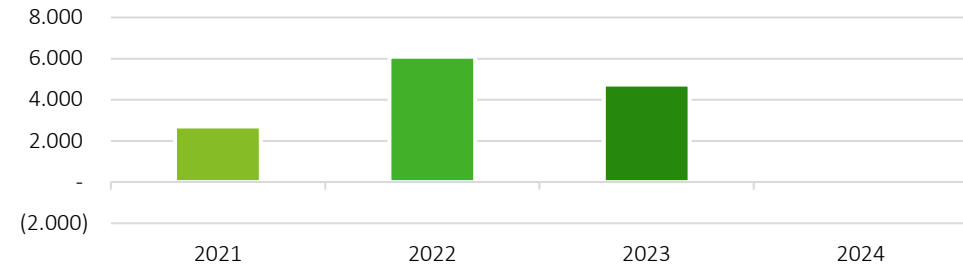
De jaarrekening 2024 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van € 2,47 miljoen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college de rechtmatigheid van de begrotingsafwijkingen nader toegelicht.

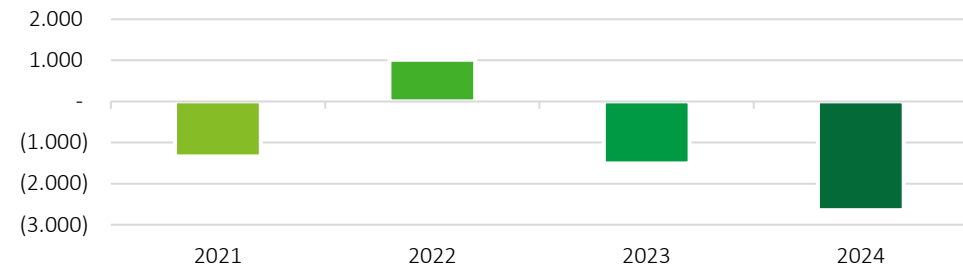
Verderop in dit accountantsverslag gaan wij nader in op de voorspellende waarde van de begroting.

In de rechtmatigheidsverantwoording heeft het college een overzicht opgenomen van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau. Daarbij heeft het college onderscheid gemaakt tussen overschrijdingen die zij aanmerkt als acceptabel en niet-acceptabel. In de paragraaf bedrijfsvoering geeft het college een nadere toelichting op de niet acceptabele begrotingsafwijkingen boven de vastgestelde rapportagegrens van € 50.000.

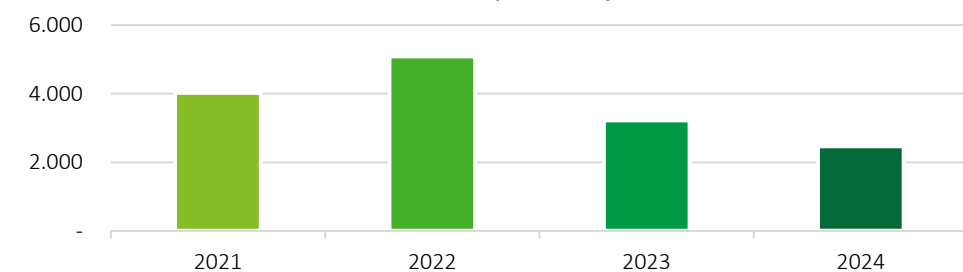
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1.000)

Mutaties in reserves
(x € 1.000)

Gerealiseerd resultaat
(x € 1.000)

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/13

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatiequote

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

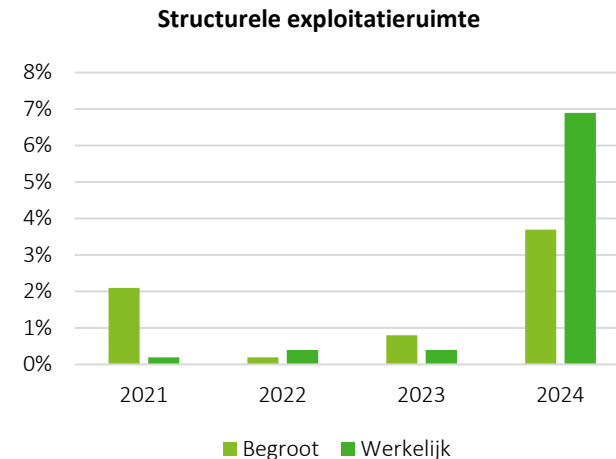
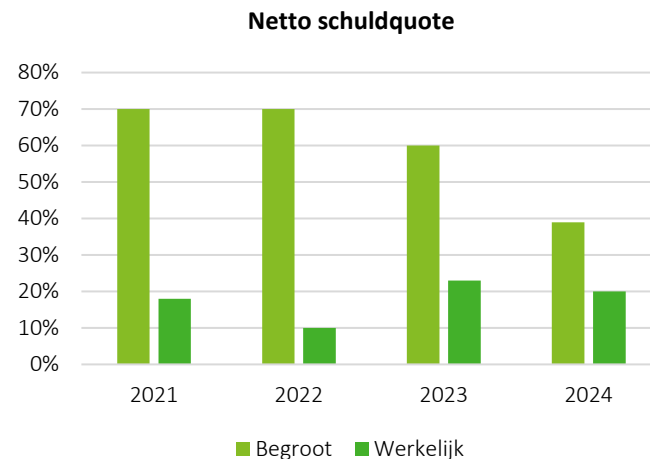
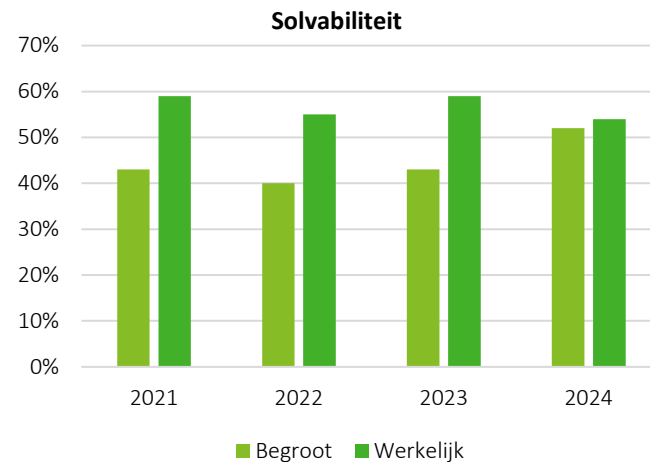
Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

Kengetallen voor gemeente De Wolden (begroot en werkelijk over de periode 2021-2024)

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2024 sluit met een negatief totaalsaldo van baten en lasten van € 0,17 miljoen. Na de mutaties in de reserves bedraagt het gerealiseerd resultaat € 2,47 miljoen voordelig. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

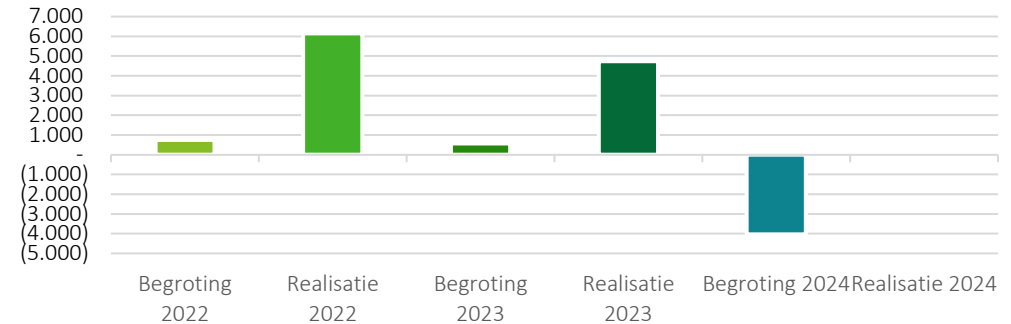
Uit het overzicht van baten en lasten over 2024 blijken afwijkingen in zowel de lasten als baten. Er is sprake van een hoger voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 3,87 miljoen ten opzichte van de begroting na wijziging. De voornaamste oorzaken hiervan betreffen een voordeel vanuit de energietoeslag, voordelen (winstneming) uit eerdere afgifte grondexploitatie kavels van Hoge Akkers, voordelen uit afrekeningen binnen het sociaal domein en voordelen uit specifieke uitkeringen onder andere inzake de opvang van ontheemden.

Wij constateren dat de afwijking in het resultaat in de jaarstukken ten opzichte van de begroting na wijziging meerdere jaren op rij aanzienlijk is. In dat licht adviseren wij u nader te onderzoeken en eventueel maatregelen te nemen om de voorspellende waarde van uw begroting en de uitvoeringskracht dichterbij elkaar brengen. U heeft reeds een goede stap gezet door een decemberbijstelling uit te voeren.

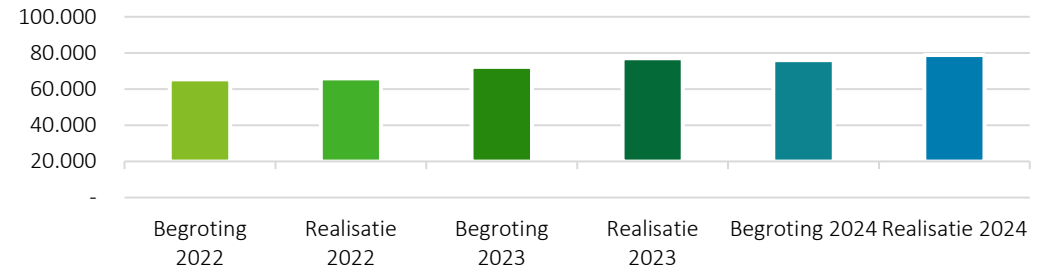
De gemeenteraad heeft (uiteraard) de focus op het realiseren van gestelde doelen. De vraag is of op basis van beschikbare capaciteit en mogelijkheden deze doelen altijd realistisch gepland worden. De begroting is meer gebaseerd op ambitie dan op wat werkelijk gerealiseerd kan worden.

Wij adviseren maatregelen te nemen om voor zowel de investeringen als de exploitatiebegroting de voorspellende waarde van uw begroting en de uitvoeringskracht dichterbij elkaar brengen.

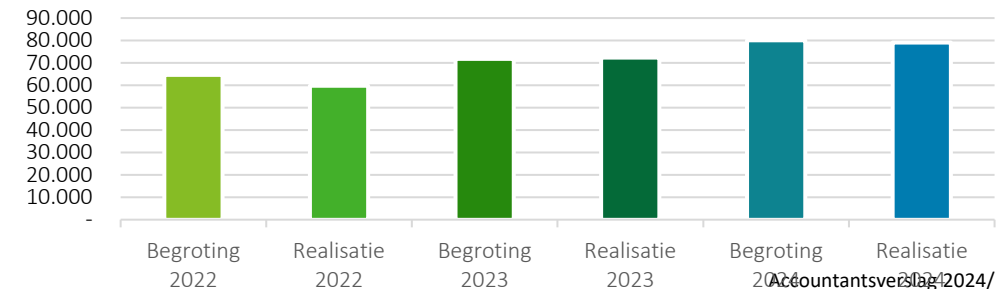
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1.000)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1.000)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1.000)

De financiële positie van de gemeente

Het weerstandsvermogen is licht afgenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. De ratio weerstandsvermogen is gedaald naar 2,93 (2023: 3,22).

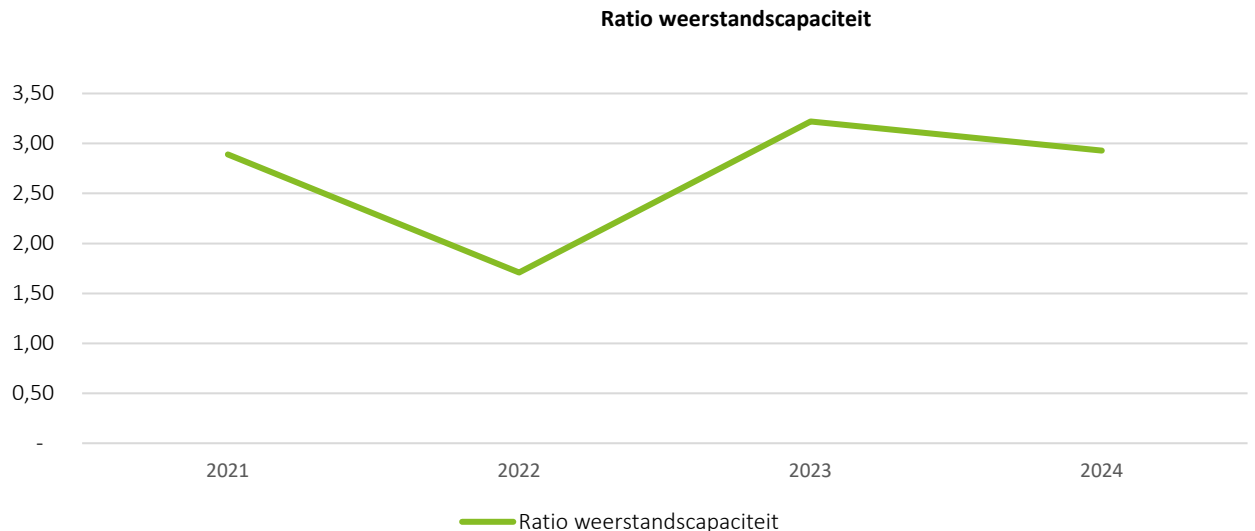
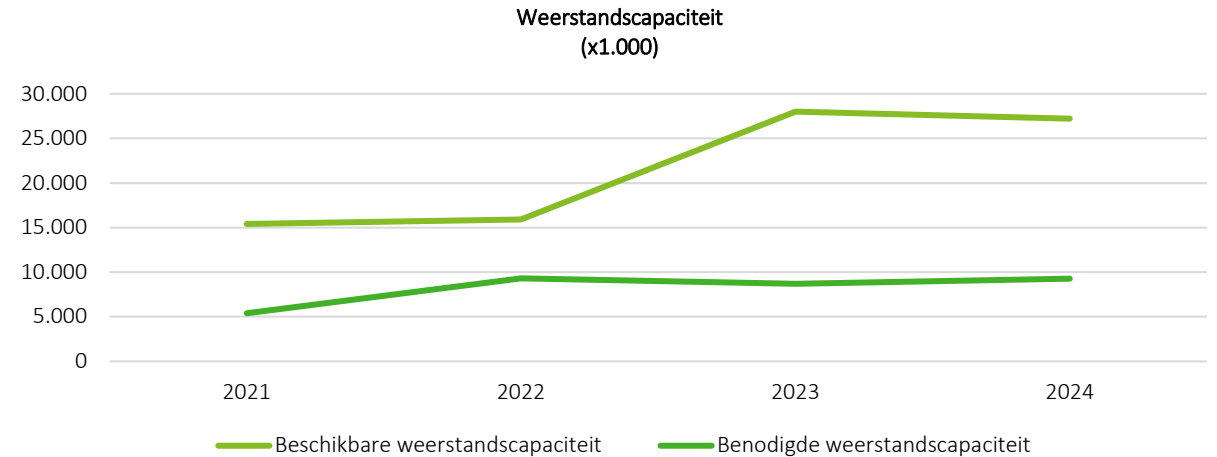
Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 27,22 miljoen (2023: € 28 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar. De afname ligt in lijn met de afname van het eigen vermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 9,28 miljoen (2023: € 8,7 miljoen).

Uw weerstandscapaciteit van € 27,22 miljoen is ruim toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 9,28 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/16

Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarstukken 2024 heeft het college voor het tweede jaar een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid).

Verantwoordings- en rapportagegrens

De gemeenteraad heeft in de financiële verordening 2023 de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens bedraagt 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (afgerond € 2,451 miljoen) en de rapporteringsgrens bedraagt € 50.000. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Het college van B&W heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording voor € 4,355 miljoen aan onrechtmatigheden gerapporteerd. Van deze onrechtmatigheden is € 2,162 miljoen als acceptabel aangemerkt, waardoor € 2,193 miljoen aan niet-acceptabele rechtmatigheidsfouten resteren.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering op 30 januari 2025. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Het college heeft de financiële verordening vorig jaar geactualiseerd. Deze is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering van 29 februari 2024. In de financiële verordening zijn specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen. Wij constateren dat het begrip tijdigheid niet nader is ingevuld in de financiële verordening en dat voor overschrijdingen eveneens geen richtlijnen zijn opgenomen. Wij adviseren u als gemeenteraad deze elementen nader te duiden en in de financiële verordening te verankeren.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, laste en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Dit is door de gemeente De Wolden op juiste wijze toegepast in de jaarstukken 2024.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde controle op programmaoverschrijdingen en controle op kredietoverschrijdingen.

Kredietoverschrijdingen

De totale kredietoverschrijding betreft € 92.000. Dit bedrag is op basis van de afspraken tussen het college en de gemeenteraad als niet-acceptabel aan te merken.

Begrotingsrechtmatigheid

De totale lastenoverschrijding op de programma's bedraagt € 2,123 miljoen. Daarnaast is voor een bedrag van € 1,410 miljoen aan onrechtmatige overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten opgenomen. Samen met de kredietoverschrijdingen van € 0,092 miljoen leidt dit tot een totale begrotingsonrechtmatigheid van afgerond € 3,625 miljoen.

Op basis van de afspraken tussen het college en de gemeenteraad is van deze overschrijdingen € 2,162 miljoen als acceptabel aan te merken. De overschrijdingen zijn namelijk conform de financiële verordening tijdig gemeld, ontstaan vanuit een open-einde regeling of worden gecompenseerd door hogere baten.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomstenoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben we onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

Rechtmatigheidsverantwoording (vervolg)

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een 'spendanalyse' uit en voert een interne controle uit ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Uit de interne controle is gebleken dat over 2024 sprake is van € 0,73 miljoen aan lasten (2023: € 3,81 miljoen) waarbij de gemeente niet heeft voldaan aan de geldende Europese aanbestedingsvoorschriften.

Deze fouten bestaan voor € 0,35 miljoen uit overeenkomsten uit voorgaande jaren en reeds ook geconstateerd en meegenomen in de rechtmatigheidsverantwoording 2023. Daarnaast is in 2024 een viertal nieuwe onrechtmatige inkopen geconstateerd. Deze overeenkomsten met een omvang van € 0,38 miljoen. De aard van de onrechtmatige inkopen is divers en ziet toe op diverse diensten.

Wij hebben geen onrechtmatige inkopen vastgesteld anders dan uw organisatie heeft geconstateerd. Dit laat zien dat de kwaliteit van de door uw organisatie uitgevoerde spend-analyse van voldoende niveau is. Gezien de omvang van de nieuw geconstateerde fouten dringen wij aan, conform de managementletter, om de naleving van de Europese aanbestedingsregels strikter in te bedden in de interne beheersing van uw organisatie. Wij hebben begrepen dat hiervoor het plan van aanpak wordt uitgevoerd en de nodige stappen zijn gezet ter waarborging van het naleven van de Europese aanbestedingsregels.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het criterium Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) vormt een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente. Dit criterium richt zich op het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving. De gemeente De Wolden heeft verschillende verordeningen waarin diverse aspecten vanuit M&O zijn opgenomen. Voor het boekjaar 2024 zijn geen onrechtmatigheden geïdentificeerd met betrekking tot het M&O-criterium.

Proces

Voorgaand jaar hebben wij in het accountantsverslag gerapporteerd over verbetermogelijkheden voor het proces omtrent de rechtmatigheidsverantwoording. Met name ten aanzien van de diepgang van de onderbouwingen in de memoranda en het borgen van het opstelproces in de interne organisatie. Uw organisatie heeft dit jaar zelfstandig de rechtmatigheidsverantwoording opgesteld.

De rechtmatigheidsverantwoording had diverse aanpassingen nodig om te voldoen aan de daaraan gestelde eisen wegens de onduidelijke gestelde kaders. In goede samenwerking is de definitieve verantwoording tot stand gekomen. Wij adviseren om een interne werkwijze op te stellen omtrent het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit biedt handvaten om de verantwoording op een uniforme en juiste wijze op te stellen.

Wij merken op dat de onderbouwingen binnen de memoranda inhoudelijk op het juiste niveau zijn.

Sociaal domein

Actualiteiten Sociaal Domein

Binnen het zorgdomein (WMO en Jeugd) is een landelijke ontwikkeling zichtbaar waarbij de lasten de afgelopen jaren fors zijn toegenomen. Waar dit in eerste instantie hoofdzakelijk kwam door een toenemende zorgvraag zien we in 2023 en 2024 dat er met name sprake is van een toenemende zorgzwaarte met betrekking tot de jeugdzorg. Dit betekent dat cliënten vaak een zwaardere en daarmee duurder vorm van zorg behoeven.

De gemeente De Wolden wordt hierdoor geconfronteerd met een toenemende zorgvraag, welke aanzienlijke financiële consequenties heeft. Terwijl de zorgkosten stijgen, moet de gemeente tegelijkertijd nauwlettend de budgetten beheren en strategisch alloceren om aan deze groeiende behoefte te voldoen.

Complicerende factor bij het inschatten van de ontwikkeling van zorgkosten in de komende jaren is de verwachte ontwikkeling van de tarieven van zorgaanbieders. Zorgaanbieders hebben op dit moment te maken met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten.

Dit leidt ertoe dat financiële posities van zorginstellingen in toenemende mate onder druk komen te staan wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de tarieven.

Daarnaast zijn er landelijk reeds jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen waarbij aan gemeenten op basis van het convenant 'Bevorderen continuïteit jeugdhulp' een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.

Wij bevelen aan zichtbare en verwachte ontwikkelingen van de kosten binnen het zorgdomein aandachtig te monitoren om deze kosten ook in de toekomst nauwkeurig te kunnen inschatten.

Echter, er doet zich een aanhoudend probleem voor: zorginstellingen hebben moeite om aan deze stijgende vraag te voldoen.

Capaciteitsbeperkingen en een gebrek aan personeel belemmeren het vermogen van de gemeente adequate zorg in te kopen, ondanks de beschikbare financiële middelen. Dit resulteert in een kloof tussen wat de gemeente wenst te bieden en wat feitelijk haalbaar is. Dit speelt in zowel WMO als Jeugdzorg. In toenemende mate zal daardoor niet de zorgvraag bepalend zijn in de omvang van de zorguitgaven maar ook het aanbod. Dit is een breed maatschappelijk probleem waarbij het voor gemeenten slechts beperkt mogelijk is hierin keuzes te maken.

Het is voor de gemeente essentieel efficiënte en effectieve oplossingen te vinden die de financiële druk verminderen en tegemoetkomen aan de zorgnoodzaak. De situatie vereist een geïntegreerde aanpak waarbij financiële duurzaamheid en kwalitatieve zorgverlening centraal staan.

Indien (een deel van) de kosten structureel hoger blijkt uit te vallen, dan ontkomt u mogelijk niet aan het vrijmaken van structurele middelen om de verwachte toekomstige tekorten te dekken.

Uw gemeente erkent de urgentie van dit dilemma en de daarmee gepaard gaande financiële en operationele uitdagingen. Dit blijkt ook uit recente gesprekken met de ambtelijke organisatie. Wij adviseren het college om de impact van de ontwikkelingen op uw gemeente actief te blijven monitoren om tijdige informatievoorziening inzake de verwachte zorgkosten te waarborgen.

Voorzieningen en Voorraad onderhanden werk (Grondexploitatie)

Voorzieningen

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of in eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen maakt u, conform het BBV, onderscheid naar: voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egaliseren van kosten' (groot onderhoud) en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'.

Wij hebben het schattingsproces beoordeeld en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden ten aanzien van de juiste waardering, presentatie en volledigheid van de voorzieningen uitgevoerd.

Voorziening 'ter egaliseren van kosten'

Het BBV biedt de mogelijkheid tot het vormen van een egalatievoorziening voor onderhoudslasten. Eén van de voorwaarden voor het vormen en in stand houden ervan is dat aan de onderhoudsvoorziening een actueel (maximaal 5 jaar oud) meerjarenonderhoudsplan ten grondslag ligt. In 2021 zijn door een externe partij inspecties uitgevoerd die als basis dienen voor het meerjarenonderhoudsplan 2023-2032, hiermee voldoet uw gemeente aan de voorwaarde van een actueel onderhoudsplan.

Tijdens de controle van de jaarrekening 2024 hebben wij vastgesteld dat de onttrekkingen aan de voorzieningen lager zijn dan begroot volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Op basis van gesprekken met onder andere de projectleider vastgoed is vastgesteld dat enkel sprake is van uitstel van de werkzaamheden en niet van afstel.

Wij hebben gedurende de controle ervaren dat de administratieve onderbouwing van de voorziening per ultimo 2024 arbeidsintensief is en ook het verwerken van de kosten/onttrekkingen gedurende het jaar extra inzet van de ambtelijke organisatie vraagt. Het BBV biedt de mogelijkheid géén onderhoudsvoorziening te vormen maar de onderhoudslasten jaarlijks ten laste van de staat van baten en lasten te brengen. Wij hebben het college deze mogelijkheden in overweging gegeven.

De voorraad onderhanden werk

De waardering van de balanspost bouwgronden in exploitatie is onderhevig aan diverse schattingen. Uw gemeente beschikt over welechte actieve grondexploitatie-complexen. De boekwaarde van deze grondexploitaties bedraagt per ultimo 2024 € 0,26 miljoen (2023: € 1,32 miljoen). De daling in de boekwaarde wordt voornamelijk veroorzaakt door de gerealiseerde verkopen binnen de grondexploitatie Hoge Akkers voor € 1,69 miljoen. Daartegenover staan de tussentijdse winstneming van € 0,2 miljoen en diverse investeringen in de complexen per saldo € 0,37 miljoen. In 2024 zijn naast de boekwaarde, ook de nog te realiseren kosten en nog te realiseren opbrengsten in omvang afgenomen ten opzichte van 2023.

Als gevolg van de gerealiseerde opbrengsten en de fase waarin de grondexploitatie-complexen in ontwikkeling zijn, is het waarderingsrisico van de grondexploitaties verder afgenomen.

Wij hebben voornamelijk werkzaamheden verricht voor het belangrijke schattingselement binnen de grondexploitatie, de nog te realiseren opbrengsten. Naar verwachting bedragen deze nog circa € 1,1 miljoen.

Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden achten wij de uitgangspunten van de gemeente en de waardering van de grondexploitatie-projecten in de jaarrekening 2024 aannemelijk.

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze voorgaande accountantsverslagen hebben wij uitgebreid gerapporteerd over het belang van een actuele frauderisicoanalyse. Deze frauderisicoanalyse zou in onze optiek een door het college vastgesteld document moeten zijn. Wij adviseren hierbij dat het college periodiek het gesprek voert met de financiële werkgroep over deze analyse zodat continu aandacht blijft voor het onderwerp fraude.

De interne frauderisicoanalyse is op 25 februari 2025 vastgesteld door het college. Hiermee is onze aanbeveling de frauderisicoanalyse te actualiseren opgevolgd. In de geactualiseerde analyse wordt ingegaan op de inschatting van de waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet en de inschatting van de mogelijke omvang. Tevens is een koppeling gemaakt met de relevante bewering. Ter verdere verbetering van de frauderisicoanalyse adviseren wij de afwegingen voor de waarschijnlijkheid en omvang zichtbaar te documenteren.

Werkzaamheden fraude

Wij hebben ten behoeve van onze controle van de jaarrekening met betrekking tot het – vanuit onze beroepsregels – voorgeschreven frauderisico op ‘management override of controls’ aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Dit frauderisico kan zich (met name) voordoen in de handmatige journaalposten (memoriaalboekingen).

Onze werkzaamheden zien derhalve toe op data-analyse-werkzaamheden op de memoriaalboekingen. Wij hebben bij het uitvoeren van onze werkzaamheden geen signalen en/of indicaties dat er sprake is van fraude.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw juridisch controller. Daarnaast hebben wij op basis van onze controle en de besprekingen met de medewerkers binnen uw organisatie geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Overige bevindingen

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot naleving van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de publicatieverplichtingen van de WNT.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2024 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2024, dat door de gemeenteraad is vastgesteld in haar vergadering op 30 januari 2025.

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college van gemeente De Wolden een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het college en het ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2024, onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'.

Wij hebben het, door het college en het ambtelijk management, toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn in finale jaarstukken, alsook consistent zijn gebruikt.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2024 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2024

Managementletter 2024, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2024 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2024 uitgebracht aan de Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen d.d. 13 januari 2025. Deze managementletter hebben wij op 12 februari jl. besproken met de leden van uw financiële werkgroep.

In de managementletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of onze aandachtspunten uit de boardletter voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Actualisatie beleidsdocumenten

In de managementletter over 2024 hebben wij gerapporteerd over het feit dat een aantal beleidsdocumenten verouderd is. Hierbij heeft u aangegeven hiermee bezig te zijn en de destijds genoemde beleidsdocumenten, waaronder de nota risicomanagement en weerverstandsvormen zijn geactualiseerd in 2025. Wij vragen uw blijvende aandacht voor de actualisatie van alle relevante documenten en kaders.

Memoriaalboekingen (significant)

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsproces plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen. Uw organisatie heeft ook aanvullende aandacht voor dit onderdeel in de vorm van een periodieke toetsing.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruik gemaakt van een data-analyse tool. Met deze data-analyse hebben wij een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Evaluatie opstel- en controleproces

Net als in voorgaande jaren hebben wij na afronding van de controle over het boekjaar 2023 met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2023 geëvalueerd, en waar nodig aanscherpingen verwerkt in het interne 'draaiboek' voor het opstelproces en de gezamenlijke werk- en planningsafspraken voor de jaarrekening. Met deze aanpassingen is het proces verder verbeterd en is de controle binnen de afgesproken planning afgerond.

Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen. Tevens zien wij een sterke verbetering in het first time right principe. Dit is enerzijds zichtbaar in de kwaliteit van de jaarstukken en anderzijds in de aanlevering van de onderbouwende documentatie. Tevens is de doorlooptijd van de beantwoording van de vragen op diverse onderdelen verkort.

De verantwoording van de overlopende posten, onderhoudsvoorziening en de volledigheid van de baten binnen de jaarrekening is een blijvend punt van aandacht. Wij zien dat de controle van deze jaarrekeningposten voor zowel de organisatie als voor ons een hoge tijdsbesteding vraagt. In de komende evaluatie zullen wij onder andere deze onderwerpen met elkaar bespreken, bekijken wat nodig is deze controles soepeler te laten verlopen en mogelijkheden verkennen om deze elementen eerder in het jaar te controleren.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity behoeft verdere aandacht

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole verkrijgen wij inzicht in de IT-omgeving, risico's en (significante) tekortkomingen. Ook verkrijgen wij inzicht in de opvolging van IT-bevindingen van vorig boekjaar en belangrijkste IT-beheersmaatregelen welke nodig zijn om te steunen op uw IT-omgeving. Voor onze inhoudelijke bevindingen en de resterende aanbevelingen inzake de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking verwijzen wij kortheidshalve naar onze managementletter 2024.

Als gevolg van het (vooralsnog) onvoldoende opvolgen van de aanbevelingen op dit gebied hebben wij voor de jaarrekeningcontrole niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Ondanks de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving zijn wij bij de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van de controleaanpak voor de memoriaalboekingen.

Datamigratie

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over de datamigratie voor enerzijds de financiële administratie en anderzijds de administratie voor het sociaal domein.

Fase 1 van de migratie van de financiële administratie is afgerond. De migratie van fase 1 heeft geen effect op de jaarrekening 2024 en onze controle. Tijdens de interim-controle zullen wij de juistheid en volledigheid van de datamigratie controleren. Over de uitkomsten hiervan rapporteren wij aan u in onze managementletter 2025.

Wij hebben vernomen dat de datamigratie voor fase 2 van de financiële administratie en voor de Participatiewet, onderdeel van het sociaal domein, beiden zijn uitgesteld naar een later moment in 2025. Wij zullen in onze managementletter 2025 rapporteren over eventuele bevindingen vanuit onze beoordeling van het implementatieproces.

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/24

Bijlagen

A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 817.000.

Aard van de fouten

Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode

Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:

Niet van toepassing

Totaal getrouwheidsfouten

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 2.451.000.

Aard van de onzekerheden
Niet van toepassing
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.

A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
In de voorliggende jaarrekening zijn diverse tekstuele aanpassingen verwerkt. Er resteren geen (materiële) tekortkomingen in de toelichting.	-	-

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2024 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2024.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): Goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: Goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	-	
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	-	
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	-	
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	-	
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	n.v.t.	-	
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	-	
E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	n.v.t.	-	
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	-	
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB) _gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
Subtotaal			-	

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			-	
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G4	Tozo 5_gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G10	Wet inburgering 2021 – gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	n.v.t.	-	
G13	Onderwijsroute – deel gemeente 2024	n.v.t.	-	
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	n.v.t.	-	
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	n.v.t.	-	
H27	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_met centraal persoon	n.v.t.	-	
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	-	
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	-	
J30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	n.v.t.	-	
J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	-	
Subtotaal		n.v.t.	-	

Accountantsverslag 2024/ 25063CAF09/WK/30

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2024

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			-	
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	-	
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkeringen aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	-	
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	-	
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	-	
DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)	n.v.t.	-	
Totaal			-	

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebod.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente De Wolden in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of financiële werkgroep, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdschap of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij gemeente De Wolden te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente De Wolden

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2025. Neem voor informatie contact op met Deloitte Nederland.